31999E0877

23.12.1999 *DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH* L 331/1

WSPÓLNA STRATEGIA RADY EUROPEJSKIEJ
z dnia 11 grudnia 1999 r.
w sprawie Ukrainy

(1999/877/WPZiB)

RADA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 13 ust. 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

Układ o Partnerstwie i Współpracy (UPW) między Wspólnotami Europejskimi, ich Państwami Członkowskimi i Ukrainą wszedł w życie z dniem 1 marca 1998 r.,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ WSPÓLNĄ STRATEGIĘ:

CZĘŚĆ I

WIZJA UNII EUROPEJSKIEJ ODNOŚNIE DO JEJ PARTNERSTWA Z UKRAINĄ

1. Partnerstwo strategiczne Unii Europejskiej (UE) i Ukrainy, opierające się na wspólnych wartościach i korzyściach, jest istotnym czynnikiem wpływającym na wspomaganie pokoju, stabilizacji i dobrobytu w Europie. Wolność, niezależność i stabilizacja Ukrainy zaliczane są do największych osiągnięć w nowej Europie uwolnionej od starych linii podziału. Geografia, jak również wielkość, zasoby będące w posiadaniu jej ludności, oraz jej umiejscowienie wzdłuż osi Północ–Południe i Wschód–Zachód zapewniają Ukrainie wyjątkową pozycję w Europie i sprawiają, iż jest ona decydującym aktorem regionalnym.

2. Ukraina utrzymuje obecnie doskonałe stosunki z wszystkimi swymi sąsiadami, podjęła też ważne kroki w dziedzinie tworzenia państwa oraz w kierunku konsolidacji demokracji. Fakt, że od czasu odzyskania niepodległości Ukraina stanowi źródło regionalnej stabilizacji mimo trudności wewnętrznych oraz odmienności, jest osiągnięciem godnym pochwały. Duże zaangażowanie Ukrainy w stabilizację regionu spotyka się z uznaniem UE, która zachęca Ukrainę do umocnienia swej roli na regionalnym forum współpracy. Zaangażowanie Ukrainy w rozbrojenie jądrowe oraz współpracę w zakresie utrzymania pokoju i bezpieczeństwa w Europie, zwłaszcza poprzez Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) oraz Organizację Narodów Zjednoczonych spotyka się również z uznaniem UE.

3. Partnerstwo strategiczne UE i Ukrainy umacnia się nieustannie od czasu odzyskania przez Ukrainę niepodległości. W tym kontekście Układ o Partnerstwie i Współpracy jest znaczącym osiągnięciem. Ukraina była pierwszym z nowych niepodległych państw, które podpisały Układ, zaznaczając w ten sposób chęć UE oraz Ukrainy do umocnienia współpracy. UE zapewnia cenne wsparcie poprzez makrofinansową pomoc, program Tacis, jak również poprzez programy dwustronne, aby pomóc Ukrainie podczas procesów jej przemian i reform.

4. W następstwie trwającego obecnie procesu rozszerzenia niektóre z przyszłych Państw Członkowskich UE będą dzielić granicę zewnętrzną z Ukrainą. Rozszerzenie Unii zintensyfikuje dynamizm ekonomiczny oraz stabilizację polityczną w regionie, zwiększając przez to możliwości współpracy z Ukrainą.

5. Unia Europejska posiada w odniesieniu do Ukrainy następujące cele strategiczne:

— przyczynianie się do powstania stabilnej, otwartej i pluralistycznej demokracji na Ukrainie, regulowanej przez państwo prawa i wspierającej stabilnie funkcjonującą gospodarkę rynkową, co przyniesie korzyści całej ludności Ukrainy,

— współpraca z Ukrainą w dziedzinie utrzymania stabilności i bezpieczeństwa w Europie i na świecie oraz na wynajdywaniu skutecznych reakcji na wspólne wyzwania, jakie stoją przed kontynentem,

— zwiększenie ekonomicznej, politycznej i kulturalnej współpracy z Ukrainą, jak również współpracy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

6. UE uznaje europejskie aspiracje Ukrainy i proeuropejski wybór Ukrainy. UE pozostaje mocno zaangażowana we współdziałanie z Ukrainą na poziomie państwowym, regionalnym i lokalnym, mającym na celu wspieranie pomyślnych przemian politycznych oraz ekonomicznych na Ukrainie, które ułatwią Ukrainie dalsze zbliżenie do UE. UE i jej Państwa Członkowskie pragną podzielić się z Ukrainą swoim zróżnicowanym doświadczeniem w budowaniu nowoczesnych struktur politycznych, ekonomicznych, społecznych i administracyjnych, w pełni uznając, że główna odpowiedzialność za przyszłość Ukrainy spoczywa na niej samej.

7. Stąd też Rada Europejska przyjmuje niniejszą wspólną strategię, aby umocnić partnerstwo strategiczne między UE a Ukrainą. Rada Europejska uznaje, że odnosząca sukcesy, stabilna i bezpieczna Ukraina leży w samym środku zainteresowania UE. Podstawę prawną stosunków między UE a Ukrainą stanowi Układ o partnerstwie i współpracy (UPW). Pełne wykonanie tego Układu jest warunkiem wstępnym dla pomyślnej integracji Ukrainy z gospodarką europejską i pomoże także Ukrainie zaznaczyć jej tożsamość europejską.

8. UE i jej Państwa Członkowskie będą rozwijały współpracę, spójność oraz komplementarność wszystkich aspektów ich polityki odnośnie do Ukrainy. Aby sprostać celom wymienionym w UPW oraz niniejszej wspólnej strategii, Unia, Wspólnota i jej Państwa Członkowskie będą również współdziałały z organizacjami regionalnymi i międzynarodowymi oraz z podobnie myślącymi partnerami. Stanowiska podjęte przez Wspólnotę i jej Państwa Członkowskie w czasie wszystkich powiązanych ze sprawą forum będą zgodne z niniejszą wspólną strategią. Rada Europejska zaprasza Ukrainę do wspólnej pracy z UE na bazie niniejszej wspólnej strategii z korzyścią dla obu stron.

CZĘŚĆ II

CELE GŁÓWNE

Rada Europejska określiła następujące cele główne:

I. Wspieranie demokratycznych i gospodarczych procesów przemian na Ukrainie.

II. Zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa oraz sprostanie wspólnym wyzwaniom stojącym przed kontynentem europejskim.

III. Wspieranie umocnionej współpracy między UE a Ukrainą w kontekście rozszerzenia UE.

I. Wspieranie demokratycznych i gospodarczych procesów przemian na Ukrainie

UE i Ukraina zainteresowane są przyśpieszeniem demokratycznych i gospodarczych procesów przemian na Ukrainie. Pomyślna przemiana Ukrainy przyniesie dobrobyt nie tylko Ukrainie, lecz również całemu regionowi. Aby procesy przemiany zakończyły się pomyślnie, muszą mieć miejsce reformy, które umocnią demokrację oraz państwo prawa, jak również reforma gospodarczo-społeczna mająca na względzie ustanowienie funkcjonującej gospodarki rynkowej.

UE proponuje umocnić współpracę z Ukrainą w następujących dziedzinach uznanych za priorytetowe:

I i) *Konsolidacja demokracji, państwa prawa oraz instytucji publicznych na Ukrainie*

9. Osiągnięcia Ukrainy w dziedzinie stwarzania podwalin systemu demokratycznego, w szczególności poprzez ustanowienie systemu wielopartyjnego, oraz przyjęcia konstytucji parlamentarnej spotyka się z uznaniem UE. UE uznaje osiągnięcia Ukrainy odnośnie do utrzymania jej jedności pomimo zróżnicowanej struktury społecznej.

10. UE wspiera Ukrainę we wszystkich podejmowanych wysiłkach zmierzających do konsolidacji demokracji oraz prawidłowo sprawowanych rządów, przestrzegania praw człowieka oraz państwa prawa. Unia uważa, iż państwo prawa stanowi warunek wstępny dla rozwoju gospodarki rynkowej, która stwarza możliwości oraz korzyści wszystkim obywatelom Ukrainy. UE popiera wysiłki Ukrainy podejmowane w celu zreformowania systemu prawa w ramach UPW. Odpowiednio funkcjonujące niezależne sądownictwo, profesjonalne siły policyjne, rozwój dobrze wyszkolonej administracji publicznej, w której rządy sprawują ludzie o najwyższych kwalifikacjach, na szczeblu państwowym, regionalnym i lokalnym stanowią kluczowe elementy skutecznego wykonywania decyzji rządu. UE zachęca Ukrainę do podejmowania wysiłków zmierzających do rozwijania skutecznego, przejrzystego oraz demokratycznego charakteru jej instytucji publicznych, włącznie z rozwojem wolnych środków masowego przekazu. Kwestie te stanowią warunki wstępne zapewniające rozwój gospodarczy i społeczny oraz przyczyniają się do budowania nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego.

11. UE przypisuje znaczenie dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz konkurencyjnego, sprzyjającego inwestorom środowiska biznesowego na Ukrainie oraz zachęca do bliższych więzi między narodami oraz organizacjami pozarządowymi Unii i Ukrainy. UE z zadowoleniem przyjmuje Porozumienie Ukrainy w sprawie Protokołu ustaleń z OBWE i zaleca Ukrainie działanie w ścisłej współpracy z koordynatorem projektu OBWE na Ukrainie. UE wspiera wysiłki Ukrainy mające na celu ochronę oraz popieranie praw mniejszości narodowych oraz wzywa Ukrainę do kontynuowania korzystnych działań w tej dziedzinie, włączając w to współpracę z Wysokim Komisarzem ds. Mniejszości Narodowych.

12. UE przypisuje szczególne znaczenie ścisłej współpracy z Ukrainą w ramach Rady Europy oraz OBWE. W tym kontekście UE nakłania Ukrainę do wypełnienia jej zobowiązań oraz do przyjęcia ustawodawstwa spełniającego normy Rady Europy, w szczególności zobowiązania, do wypełnienia których Ukraina zobowiązała się podczas przystąpienia do Rady Europy w 1995 r. UE bierze pod uwagę dane uzyskane przez OBWE/ODIHR (Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka) podczas misji monitorowania przebiegu wyborów prezydenckich w 1999 r. na Ukrainie, tej treści, że sposób przeprowadzenia tych wyborów nie spełnił pewnej liczby zobowiązań OBWE i wzywa Ukrainę do wzięcia pod uwagę zaleceń wydanych przez OBWE w swym raporcie z misji monitorowania, mając na względzie przyszłe wybory.

I ii) *Wspieranie gospodarczych procesów przemian na Ukrainie*

13. UE zobowiązuje się do wspierania wysiłków podejmowanych przez Ukrainę mających na celu ustanowienie środowiska, które wspomaga wzrost działalności gospodarczej i będzie wspierać Ukrainę podczas przeprowadzania reform gospodarczo-społecznych.

14. UE zachęca Ukrainę do uchwalenia makroekonomicznej polityki gospodarczej mającej na celu stabilizację cen, solidne finanse publiczne oraz zrównoważone rachunki bieżące. Podczas kontynuowania działań zmierzających do dalszej stabilizacji cen ważne jest, aby bank centralny mógł działać niezależnie od ingerencji politycznej. Należy wzmocnić istniejące, podyktowane względami ostrożności, przepisy dotyczące nadzoru sektora finansowego. Poprawić należy system ściągania podatków, a unikać należy amnestii podatkowych *ad hoc* oraz zwolnień podatkowych dla określonych sektorów gospodarki.

15. UE mocno zachęca Ukrainę do zintensyfikowania wysiłków podejmowanych w celu budowania funkcjonującej gospodarki rynkowej poprzez większe reformy strukturalne, ekonomiczne i administracyjne w kontekście kompleksowego programu reform uzgodnionego z Międzynarodowym Funduszem Walutowym. Powinien on obejmować ustanowienie i wprowadzenie jasnych praw własności, dalszą prywatyzację, dalszą liberalizację cen, podniesienie komunalnych cenników za energię, wodę i czynsze do poziomu pełnego pokrycia kosztów, proces restrukturyzacji przedsiębiorstw oraz zachęcanie do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Należy przyspieszyć ogólne tempo przeprowadzania tych reform. Jeżeli chodzi o reformy przeprowadzane w poszczególnych sektorach, szczególną uwagę należy zwrócić na rolnictwo, sektor energetyczny i transportowy.

16. Wymagane jest przeprowadzenie reformy rolnej, aby umożliwić, między innymi, długoterminową dzierżawę ziemi jako dodatkowe zabezpieczenie kredytów, co utoruje drogę dla większych inwestycji w sektorze rolnictwa.

17. Zachęcanie do inwestycji krajowych i zagranicznych oraz ich ochrona również odgrywają kluczową rolę w rozwoju Ukrainy. W tym kontekście UE pragnie zauważyć, że stwierdzone przypadki korupcji oraz słabe zarządzanie szkodzą ekonomicznej reputacji Ukrainy. Unia będzie wspierała Ukrainę podczas rozwijania i przyjmowania polityki gospodarczej wymaganej do zwiększenia poziomu inwestycji krajowych i zagranicznych, oraz do sprostania wymaganiom międzynarodowych kredytodawców.

18. Z uwagi na zobowiązania Ukrainy dotyczące obsługi wielkiego długu, poprawa sytuacji gospodarczej Ukrainy będzie wymagała ciągłego zaangażowania wierzycieli prywatnych. Należy opracować wspólne rozwiązania problemów obsługi długu Ukrainy.

19. UE zdaje sobie w pełni sprawę z faktu, iż reformy gospodarcze Ukrainy muszą być czasami przeprowadzane w trudnych zewnętrznych warunkach środowiskowych. Makrofinansowa pomoc UE będzie kontynuowana, jak jest to stosowne, zgodnie z ustalonymi kryteriami i procedurami i będzie miała na celu wspieranie makroekonomicznej stabilizacji oraz kompleksowych reform strukturalnych, zgodnie z programami Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz Banku Światowego. W tych okolicznościach UE będzie nadal gotowa wspierać reformy gospodarcze na Ukrainie. Makrofinansowa pomoc UE pomaga Ukrainie w otwieraniu gospodarki, poprawie przystosowania ekonomicznego, zwiększeniu konkurencyjności oraz przyszłej integracji gospodarki ukraińskiej z gospodarką europejską i światową.

20. UE będzie wspierać Ukrainę poprzez promowanie stopniowego zbliżania ustawodawstwa w kierunku ustawodawstwa unijnego, szczególnie w takich dziedzinach, jak polityka konkurencji, normy i certyfikacja, prawa własności intelektualnej, ochrona danych osobowych, procedury celne i środowisko naturalne.

21. Podczas wykonywania programu ustanawiającego funkcjonującą gospodarkę rynkową należy wprowadzić dobrze opracowany system ubezpieczeń społecznych tak, aby zostały wzięte pod uwagę społeczne aspekty przejścia do gospodarki rynkowej.

II. Zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa oraz sprostanie wspólnym wyzwaniom stojącym przed kontynentem europejskim

UE i Ukraina zainteresowane są utrzymaniem stabilności oraz bezpieczeństwa w wolnej i demokratycznej Europie. Sytuacja geopolityczna Ukrainy, położonej wzdłuż osi Północ– Południe oraz Wschód–Zachód, daje Ukrainie wyjątkową pozycję w Europie. UE uznaje regionalne znaczenie Ukrainy. W tym kontekście UE proponuje umocnić współpracę z Ukrainą, zwracając szczególną uwagę na bezpieczeństwo jądrowe oraz wzmocnienie dialogu politycznego, jak uwzględniono w ramach UPW, mając na uwadze sprawienie, by był on bardziej spójny i funkcjonalny.

UE pragnie pogłębić współpracę z Ukrainą, aby określić skuteczne reakcje na wyzwania, przed jakimi stoi kontynent europejski, z uwzględnieniem następujących kwestii:

II i) *Współpraca mająca na celu wzmocnienie stabilizacji i bezpieczeństwa w Europie*

22. UE wspiera wysiłki Ukrainy mające na celu współpracę i stabilizację w tym regionie, także w kontekście Organizacji Współpracy Gospodarczej Państw Morza Czarnego, Rady Państw Morza Bałtyckiego i Gruzji, Ukrainy, Uzbekistanu, Azerbejdżanu oraz Mołdawii. UE z zadowoleniem przyjmuje pozytywny rozwój stosunków Ukrainy z wszystkimi jej sąsiadami i wierzy, że jest ona zainteresowana, by stosunki te pozostały silne i stabilne. UE zauważa również wkład Ukrainy w utrzymanie stabilizacjieuropejskiej poprzez jej rolę jako obserwatora Paktu Stabilizacji Południowo-Wschodniej Europy.

23. Zarówno UE, jak i Ukraina zainteresowane są utrzymaniem stabilizacji i bezpieczeństwa w wolnej i demokratycznej Europie. Aby możliwe było wspólne i skuteczne reagowanie na wyzwania w kwestiach bezpieczeństwa europejskiego i światowego, potrzebne są wzmocnione mechanizmy konsultacji między UE a Ukrainą w ramach UPW, Rady Europy oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych, oraz silna współpraca pomiędzy OBWE a Ukrainą.

24. UE składa gratulacje Ukrainie w związku z jej wyborem do Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (2000–2002). Fakt ten wzmaga potrzebę UE do dalszego pogłębienia i rozszerzenia dialogu politycznego z Ukrainą na szczeblu oficjalnym i ministerialnym, dwustronnym oraz poprzez mechanizmy UE. Przyjęcie Karty Bezpieczeństwa Europejskiego poprawi współpracę pomiędzy Państwami Członkowskimi OBWE.

25. UE rozwija i popiera dialog na temat ogólnych oraz szczegółowych kwestii odnoszących się do zarządzania w sytuacjach kryzysowych oraz budowania bezpieczeństwa, jak miało to miejsce przez ostatnie lata między Unią Zachodnioeuropejską a Ukrainą, jak również intensyfikację praktycznej współpracy w tej dziedzinie, w szczególności poprzez wykonanie planu działania niedawno opracowanego przez Unię Zachodnioeuropejską i Ukrainę.

26. UE jest również zainteresowana umocnieniem współpracy z Ukrainą w dziedzinie kontroli eksportowej oraz nierozprzestrzeniana broni masowego rażenia i pojazdów ją przewożących oraz zachęca Ukrainę do wypełnienia zobowiązań wynikających z Konwencji o zakazie broni chemicznej.

27. Ponadto UE zachęca Ukrainę do osiągnięcia celów Konwencji o zakazie użycia, składowania, produkcji i transferu min przeciwpiechotnych oraz o ich zniszczeniu. UE zachęca również Ukrainę do opracowania strategii w celu zwalczania destabilizującego gromadzenia oraz rozpowszechniania broni strzeleckiej i broni lekkiej.

II ii) *Współpraca w dziedzinie środowiska naturalnego, energii i bezpieczeństwa jądrowego*

28. UE będzie dążyła do zwiększenia stabilizacji w Europie i współpracy z Ukrainą w dziedzinie energii i bezpieczeństwa jądrowego poprzez wspieranie kompleksowej reformy sektora energetycznego, między innymi poprzez kontynuowanie współpracy z Ukrainą odnośnie do wykonania finansowego planu naprawczego sektora energetycznego, włączając w to liberalizację cen, poprawę systemu ściągania gotówki oraz prywatyzację firm dystrybucyjnych. W tym kontekście UE popierać będzie skuteczne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie energii na Ukrainie oraz wzmocnienie nowo powstałych instytucji i władz sektora energetycznego, jak również ich zdolność tworzenia polityki.

29. Bezpieczeństwo jądrowe oraz wycofanie z eksploatacji elektrowni jądrowej w Czernobylu stanowią priorytet w stosunkach między UE a Ukrainą. UE zachęca do rozwoju na Ukrainie niezależnych władz do spraw energii jądrowej oraz nakłania Ukrainę do pozostania przy jej zobowiązaniu odnośnie do wdrożenia Protokołu Ustaleń G7/Ukraina z 1995 r. w sprawie zamknięcia Czernobyla. W zamian UE będzie wspierać Ukrainę, jeżeli chodzi o finansowanie zdolności zastępczego wytwarzania energii na Ukrainie.

30. UE jest również zainteresowana udoskonaleniem współpracy z Ukrainą w sprawie takich kwestii, jak ochrona przed promieniowaniem, gospodarka odpadami, odkażanie i demontaż instalacji jądrowych oraz studia w dziedzinie technologii reakcji termojądrowych. Współpracę tę ułatwią podpisane niedawno porozumienia o współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i syntezy termojądrowej zawarte między Euratomem a Ukrainą.

31. Ponadto UE zachęca Ukrainę do podjęcia zdecydowanych środków w dziedzinie ochrony środowiska. Priorytet w tej dziedzinie stanowi ochrona zdrowia publicznego przed zanieczyszczeniem wody pitnej, powietrza i gleb oraz zrównoważone i odpowiedzialne wykorzystanie zasobów naturalnych, jak również ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i wody o charakterze transgranicznym.

III. **Wspieranie umocnionej współpracy między UE a Ukrainą w kontekście rozszerzenia UE**

W następstwie obecnie trwającego procesu rozszerzenia, niektóre z przyszłych Państw Członkowskich UE będą dzielić granicę zewnętrzną z Ukrainą. UE pragnie przyczynić się do obopólnej korzyści Unii oraz Ukrainy podczas tego procesu. W tym kontekście UE proponuje wzmocnioną współpracę z Ukrainą, ze zwróceniem szczególnej uwagi na współpracę w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. UE zachęca także Ukrainę do udziału w strukturach regionalnych, europejskich oraz światowych.

UE mogłaby wzmocnić współpracę z Ukrainą w następujących dziedzinach:

III i) *Wspieranie integracji Ukrainy z gospodarką europejską i światową*

32. Unia udziela Ukrainie swego wsparcia i nakłania ją do zdwojenia wysiłków w celu sprostania wymaganiom, jakie niesie ze sobą członkostwo w Światowej Organizacji Handlu. Unia zachęca Ukrainę do pełnego wykorzystania możliwości oferowanych przez UPW odnośnie do ułatwienia handlu dwustronnego i inwestycji. Unia zbada również okoliczności, które przyczyniłyby się dodatkowo, oprócz przystąpienia do Światowej Organizacji Handlu (WTO), do ustanowienia w przyszłości obszaru wolnego handlu między UE a Ukrainą, jak zostało przewidziane w UPW.

33. W celu ułatwienia korzystnego klimatu dla inwestycji na Ukrainie UE zachęca Ukrainę do negocjowania i dalszego ratyfikowania porozumień dwustronnych w sprawie ochrony inwestycji zawartych z Państwami Członkowskimi UE tak, aby stymulowały zagraniczne inwestycje bezpośrednie. UE zachęca także ukraińskie władze lokalne, regionalne i państwowe, aby skorzystały z możliwości, jakie nowe prawo stwarza w dziedzinie koncesji publicznych przydzielanych w celu przyciągnięcia inwestycji w infrastrukturze publicznej i usługach.

III ii) *Współpraca w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych*

34. UE i Ukraina są zainteresowane rozwijaniem współpracy w dziedzinie zwalczania nielegalnej imigracji oraz handlu ludźmi. UE i Ukraina są również zainteresowane rozwijaniem współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa granic oraz w walce przeciwko powszechnie występującej pladze zorganizowanej przestępczości, włączając w to pranie brudnych pieniędzy oraz nielegalny handel bronią i narkotykami.

35. Z uwagi na trwający obecnie proces rozszerzenia UE będzie dążyła do zintensyfikowania dialogu z Ukrainą na temat dostosowania ukraińskiej polityki wizowej do polityki UE poprzez wprowadzenie obowiązku wizowego zgodnie z postanowieniami WE oraz dokumentów podróżnych, które są w sposób wystarczający zabezpieczone przez fałszowaniem.

III iii) *Współpraca regionalna i przygraniczna z państwami sąsiadującymi*

36. UE zachęca do rozwoju i wzmocnienia inicjatyw odnośnie do współpracy regionalnej oraz przygranicznej, angażującej Ukrainę i państwa z nią sąsiadujące. W tym kontekście UE będzie kładła wzmożony nacisk na kwestie zarządzania na granicach.

37. W odniesieniu do rozwoju sieci infrastrukturalnych, w szczególności w dziedzinie transportu, telekomunikacji, energii elektrycznej oraz rurociągów energetycznych, UE przywiązuje, poprzez Tacis, szczególną uwagę do inicjatyw regionalnych, takich jak Inogate (Międzypaństwowy transport ropy naftowej i gazu do Europy) i Traceca (Korytarz transportowy Europa Kaukaz Azja Centralna), mających na celu poprawę współpracy gospodarczej w regionie. EU zanalizuje zakres prac dotyczących powiązanie ukraińskich systemów transportu (drogowego i kolejowego) z sieciami transeuropejskimi i będzie dążyła do opracowania wzajemnie satysfakcjonujących sposobów podejścia do kwestii transportowych. Podczas tych działań szczególną uwagę należy zwrócić na wzmocnienie współpracy z innymi dawcami oraz międzynarodowymi instytucjami finansowymi, jak również na stymulację zaangażowania sektora prywatnego, co będzie miało decydujące znaczenie jeśli chodzi o pomyślność całego przedsięwzięcia.

INSTRUMENTY I ŚRODKI

Postanowienia ogólne

38. Niniejsza wspólna strategia jest wykonywana zgodnie z mającymi zastosowanie procedurami zawartymi w Traktatach. Rada i Komisja zapewnią, zgodnie z art. 3 i 13 Traktatu o Unii Europejskiej, zgodność, spójność oraz skuteczność działań podejmowanych przez Unię podczas wykonywania wspólnej strategii.

39. UE przyczyni się do osiągnięcia wyżej wymienionych celów wspólnej strategii poprzez odpowiednie wykorzystanie wszelkich stosownych instrumentów oraz środków dostępnych Unii, Wspólnocie oraz Państwom Członkowskim.

40. Zgodnie z art. 18 i 26 Traktatu o Unii Europejskiej, sekretarz generalny Rady, wysoki przedstawiciel ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), w ramach zobowiązań powstałych na mocy Traktatów, pomaga Radzie oraz Prezydencji w wykonaniu niniejszej wspólnej strategii w odniesieniu do tych celów i inicjatyw objętych WPZiB. Komisja będzie w pełni współdziałała w tym kierunku zgodnie z art. 18 i 27 Traktatu o Unii Europejskiej.

Rada, Komisja i Państwa Członkowskie

41. Rada, Komisja i Państwa Członkowskie:

— poddają przeglądowi, zgodnie z posiadanymi przez nie kompetencjami i możliwościami, istniejące działania, programy, instrumenty oraz politykę w celu zapewnienia ich spójności z niniejszą wspólną strategią, w oparciu o cele główne zawarte w części II oraz biorąc pod uwagę specyficzne inicjatywy wyszczególnione w części III;

— wykorzystują w pełni oraz w odpowiedni sposób istniejące instrumenty i środki, w szczególności UPW, jak również stosowne programy UE i Państw Członkowskich oraz opracowują i utrzymują w tym celu spis posiadanych zasobów Unii, Wspólnoty i Państw Członkowskich, przy pomocy których niniejsza wspólna strategia będzie wykonywana.

Koordynacja

42. Państwa Członkowskie podejmują dodatkowe wysiłki w celu koordynacji swoich działań względem Ukrainy, włączając w to organizacje regionalne i międzynarodowe, takie jak Rada Europy, ONZ, OBWE, DECD oraz Międzynarodowe Instytucje Finansowe (MIF), oraz koordynację ze Wspólnotą, o ile ma ona odpowiednie kompetencje.

43. Koordynacja między Państwami Członkowskimi a Komisją powinna być ponadto ujednolicana poprzez regularne konsultacje z odpowiednimi przedstawicielami na Ukrainie.

44. Rada, Komisja i Państwa Członkowskie pracują nad osiągnięciem bardziej efektywnej współpracy z organizacjami regionalnymi i międzynarodowymi i będą zwracały się do innych państw o tych samych poglądach w celu osiągnięcia celów zamierzonych w strategii.

45. Unia Europejska zachęci państwa kandydujące do procesu przystąpienia rozpoczętego przez Radę Europejską w Luksemburgu w grudniu 1997 r., by utożsamiały się z działaniami podejmowanymi w ramach niniejszej wspólnej strategii.

Wykonywanie i przegląd

46. Rada:

— zapewni, aby każda przyszła nowa Prezydencja zaprezentowała Radzie, w ramach swojego programu ogólnego, plan pracy dotyczący wykonania niniejszej wspólnej strategii, w oparciu o cele główne wymienione w części II oraz uwzględniając odpowiednio określone inicjatywy wymienione w części III,

— podda przeglądowi i oceni działania UE określone w niniejszej strategii oraz sporządzi raport dla Rady Europejskiej w sprawie postępu w osiąganiu jej celów nie rzadziej niż raz w roku,

— podda przeglądowi sytuację na Ukrainie oraz stan współpracy Ukrainy, jeśli chodzi o wykonywanie niniejszej strategii, poprzez sprawozdania okresowe sporządzane przez kierujących misją i dokona w tych sprawozdaniach oceny dla potrzeb Rady Europejskiej,

— tam gdzie jest to konieczne, przedłoży Radzie Europejskiej zalecenia odnośnie do zmian w części II i III niniejszej strategii.

47. Komisja wniesie swój wkład w wyżej wymienione działania zgodnie z przydzielonymi jej kompetencjami.

Współpraca z Ukrainą

48. Unia Europejska i jej Państwa Członkowskie będą ściśle współpracowały razem z Ukrainą w celu wprowadzenia w życie niniejszej wspólnej strategii, w szczególności poprzez UPW i jego instytucje.

Szczególne inicjatywy

49. Unia dąży do przeprowadzenia szczególnych inicjatyw wymienionych w części III niniejszej wspólnej strategii, które oparte są na celach głównych określonych w części II. Inicjatywy są odpowiednio dostosowywane w razie potrzeby i nie wykluczają ewentualnych nowych inicjatyw podczas trwania niniejszej wspólnej strategii. Rada, Komisja oraz Państwa Członkowskie popierają szczególne inicjatywy, zgodnie z posiadanymi przez nie kompetencjami i możliwościami, i działają w kierunku ich realizacji.

CZĘŚĆ III

SZCZEGÓLNE INICJATYWY

Przeprowadzane są następujące inicjatywy niewykluczające ewentualnych nowych inicjatyw:

Konsolidacja demokracji, zasad państwa prawa oraz instytucji publicznych na Ukrainie

50. UE podejmie starania mające na celu wspieranie demokracji, dobrych rządów, przestrzegania praw człowieka i zasady państwa prawa na Ukrainie poprzez:

— wspieranie wysiłków Ukrainy zmierzających do wypełnienia jej międzynarodowych demokratycznych zobowiązań oraz zobowiązań w zakresie praw człowieka, zgodnie z konkluzjami z Dublina, w szczególności w odniesieniu do zniesienia kary śmierci, promowania dobrych rządów oraz skutecznego i przejrzystego systemu prawnego, jak również demokratycznych samorządów lokalnych, między innymi we współpracy z Radą Europy i OBWE,

— ustanowienie regularnego dialogu pomiędzy instytucjami rzeczników praw obywatelskich Państw Członkowskich UE oraz Ukrainy w celu umocnienia roli tej instytucji na Ukrainie,

— zachęcanie Ukrainy do podpisywania, ratyfikowania i wykonywania odpowiednich międzynarodowych instrumentów w dziedzinie praw człowieka, zwłaszcza drugiego Protokołu fakultatywnego do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Protokołu nr 6 do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności jak również Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczącej Statusu Uchodźców,

— intensyfikowanie współpracy między dziennikarzami a odpowiednimi władzami, mającej na celu przyczynienie się do rozwoju wolnych środków masowego przekazu. Komisja we współpracy z Państwami Członkowskimi przeanalizuje możliwość udzielenia pomocy odnośnie do transmisji programu, takiego jak Euronews w telewizji ukraińskiej. Prace rozpoczną się do czerwca 2000 r.

Wspieranie gospodarczych procesów przemian na Ukrainie

51. UE pomoże Ukrainie przyspieszyć reformę gospodarczą poprzez zintensyfikowanie oddziaływań doradczych odnośnie do polityki gospodarczej, włączając odpowiedni dialog polityczny na wysokim szczeblu w ramach UPW tak, aby popierać rozwój nowoczesnej, liberalnej gospodarki rynkowej.

52. UE gotowa jest udzielić pomocy technicznej w celu wspierania procesu reformy gospodarczo-społecznej na Ukrainie, pod warunkiem że Ukraina podejmie kroki zmierzające do ustanowienia warunków niezbędnych dla umożliwienia przeprowadzenia takiej reformy. UE zbada możliwość udzielenia Ukrainie pomocy technicznej, mając na względzie:

— wspieranie rozwoju przejrzystych i stabilnych, nadzorczych oraz instytucjonalnych ram prawnych na Ukrainie, mających na celu promowanie zwiększonej aktywności gospodarczej oraz inwestycji krajowych i zagranicznych. Komisja przygotuje sprawozdanie w odniesieniu do tej inicjatywy do grudnia 2000 r. we współpracy z Państwami Członkowskimi i innymi właściwymi organami,

— promowanie stopniowego zbliżania ustawodawstwa ukraińskiego do prawodawstwa UE oraz jego wykonanie, w szczególności w dziedzinie polityki konkurencji, służb finansowych, norm i certyfikacji, polityki fiskalnej, jak również zatrudnienia i praw własności intelektualnej. Zachęca się Komisję do składania stosownych propozycji do czerwca 2000 r.,

— wspieranie rozwoju systemu opieki zdrowotnej, zwłaszcza świadomości na temat zdrowia publicznego oraz kształcenia w związku z ograniczeniem rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych. We współpracy z Państwami Członkowskimi i innymi właściwymi organami Komisja przygotuje raport w odniesieniu do tej inicjatywy do czerwca 2001 r.

53. Państwa Członkowskie rozważą środki, które pomogą Ukrainie we:

— wspieraniu rozwoju dobrze ukierunkowanego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy chodzi o system udzielania pomocy społecznej oraz system emerytalny,

— wspieraniu dialogu społecznego oraz przestrzeganiu i wykonywaniu norm Międzynarodowej Organizacji Pracy, w przypadku gdy chodzi o siedem podstawowych norm pracy. W odniesieniu do ratyfikacji i wykonywania ustawodawstwa w dziedzinie zatrudnienia, szczególną uwagę należy zwrócić na kwestie równości płci.

Współpraca w celu umocnienia stabilizacji i bezpieczeństwa w Europie

54. Unia rozważy sposoby zapewniające większą ciągłość, elastyczność oraz treść istniejącej współpracy z Ukrainą w dziedzinie stabilizacji i bezpieczeństwa w Europie oraz uczyni go bardziej funkcjonalnym i efektywnym, w ramach prowadzonego dialogu politycznego, jak zostało ustanowione zgodnie z UPW, poprzez:

— zbadanie możliwości ustanowienia regularnych spotkań z Ukrainą w celu prowadzenia dialogu przez ekspertów „Troiki" w obrębie grup roboczych WPZiB w sprawie rozbrojenia, nierozprzestrzeniania i wywozu broni konwencjonalnej w związku z organizowanymi spotkaniami w 2000 r./pierwszym półroczu 2000 r. Dialog w obrębie tych grup będzie miał na celu ustanowienie współpracy między UE a Ukrainą w następujących dziedzinach: nierozprzestrzenianie broni masowego rażenia, włącznie z bronią chemiczną, bronią strzelecką i bronią lekką, na bazie wspólnych działań w sprawie broni strzeleckiej (1999/34/WPZiB),

— rozważenie możliwości zintensyfikowania dialogu między UE a Ukrainą, mającego na celu promowanie odpowiedzialności i przejrzystości podczas przekazywania broni konwencjonalnej, przy pełnym wykorzystaniu kodeksu postępowania UE tam, gdzie stosowne,

— zbadanie możliwości bliższej współpracy w dziedzinie zapobiegania konfliktom oraz zarządzania w sytuacjach kryzysowych, między innymi, w ramach kompetentnych organizacji międzynarodowych, takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych i OBWE, oraz jeśli chodzi o polityczne uregulowanie konfliktów w regionie. Okresowe spotkania Ukrainy oraz „Troiki", grupy roboczej OBWE, pomogłyby ten cel osiągnąć. Jednym z celów byłaby współpraca z Ukrainą zmierzająca do opracowania wspólnych inicjatyw odnośnie do polityki zagranicznej w przypadku, gdy chodzi o zapobieganie konfliktom, oraz zarządzanie w sytuacjach kryzysowych w odniesieniu do określonych państw trzecich oraz regionów, zwłaszcza na obszarach sąsiadujących z Ukrainą.

55. UE podejmie w 2000 r. następujące szczególne inicjatywy dotyczące wzmocnienia bezpieczeństwa i stabilizacji w Europie:

— rozważenie umożliwienia udziału Ukrainie, kiedy UE korzysta z placówek dyplomatycznych UZE (Unii Zachodnioeuropejskiej), jeśli chodzi o misje obejmujące zakres zadań petersberskich,

— rozważenie środków mających wspomóc Ukrainę podczas wypełniania zobowiązań Konwencji o zakazie użycia, składowania, produkcji i transferu min przeciwpiechotnych oraz ich zniszczenia,

— rozważenie środków mających zapoczątkować współpracę między UE a Ukrainą w sprawie zapobiegania handlu bronią strzelecką, który to handel stanowi źródło niestabilności Ukrainy i innych państw w tym regionie. Po określeniu i zanalizowaniu sytuacji i potrzeb istniejących w regionie UE mogłaby opracować wspólne działania w tym zakresie w związku z:

1. wzmocnieniem zdolności kontrolnych policji i/lub miejscowych służb celnych;

2. uchwyceniem szczególnych rodzajów przestępstw podczas kursów szkoleniowych;

3. udoskonalaniem wymiany informacji między UE a Państwami Członkowskimi Europolu w celu poprawy analizy działalności kryminalnej dotyczącej broni strzeleckiej.

Współpraca w dziedzinie środowiska naturalnego, energii i bezpieczeństwa jądrowego

56. Wspólnota gotowa jest wspierać wysiłki specjalnej grupy interwencyjnej ustanowionej w celu wspomagania władz Ukrainy w podejmowanych wysiłkach mających na celu reformę sektora energetycznego.

57. Poparcie Wspólnoty dla planu działania G7 obejmuje udział w finansowaniu krótkoterminowych ulepszeń, jeśli chodzi o bezpieczeństwo Czernobyla, za pośrednictwem Konta Bezpieczeństwa Jądrowego zarządzanego przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju przed zamknięciem, wycofaniem z eksploatacji, biorąc pod uwagę społeczne konsekwencje zamknięcia, wnosząc wkład w Plan Realizacji Schronu (SIP) oraz uczestnicząc w finansowaniu wyposażenia zastępczego zgodnie z uprzednimi zobowiązaniami, mającymi na celu zapobieganie stratom energii przez Ukrainę, pod warunkiem że wszelkie wymagalne procedury zostały wypełnione w sposób satysfakcjonujący, włączając w to uzgodnienie stanowisk odnośnie do warunków udzielania kredytów oraz treści umów kredytowych oraz porozumień gwarancyjnych, oraz pod warunkiem że Ukraina podtrzyma swoje zobowiązanie odnośnie do wykonania Protokołu Ustaleń z 1995 r.

58. UE pragnie wspierać Ukrainę w jej dążeniach do ograniczenia negatywnego wpływu sytuacji środowiska naturalnego Ukrainy na zdrowie publiczne – zwłaszcza w odniesieniu do jakości wody pitnej, oczyszczania ścieków, zbierania i utylizacji odpadów oraz zanieczyszczenia powietrza. UE będzie wspierać reformę instytucjonalną w obiektach użyteczności publicznej odpowiedzialnych za usługi związane ze środowiskiem naturalnym, a także inne projekty dotyczące pomocy technicznej oraz inwestycje środowiskowe.

59. Następna konferencja na temat „Środowisko naturalne Europy" zostanie przeprowadzona we wrześniu 2002 r. w Kijowie. Umożliwi ona podniesienie poziomu świadomości Ukrainy dotyczącej środowiska. Państwa Członkowskie oraz Komisja rozważą możliwość zaoferowania pomocy technicznej/wsparcia dla Ministerstwa Ochrony Środowiska i Bezpieczeństwa Jądrowego podczas przygotowywania i planowania tej konferencji.

Poparcie dla integracji Ukrainy z gospodarką europejską i światową

60. Unia gotowa jest wspierać wysiłki Ukrainy zmierzające do sprostania wymaganiom przystąpienia do WTO. Specjalnej uwadze poddane zostanie usunięcie przeszkód w odniesieniu do handlu oraz inwestycji na Ukrainie, począwszy od zniesienia działań handlowych niekompatybilnych z UPW i WTO.

61. UE zbada okoliczności, które pozwoliłyby, po przystąpieniu do WTO, na przyszłe ustanowienie strefy wolnego handlu między UE a Ukrainą, jak przewidziano w art. 4 UPW. Trwające wspólne studium ekonomiczne na temat wykonalności projektu utworzenia strefy wolnego handlu dostarczy ważne dane dla oceny sytuacji.

62. Komisja zbada sposoby na pogłębienie dialogu w sprawie inwestycji z Ukrainą w ramach podkomitetu UPW do spraw handlu i inwestycji i złoży sprawozdanie w tej sprawie do czerwca 2000 r.

Współpraca w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych

63. Z uwagi na trwający obecnie proces rozszerzenia UE oraz biorąc pod uwagę stanowisko Ukrainy jako ważnego państwa tranzytowego, stwarzającego możliwości dla pojawienia się szerokiego zakresu nielegalnych działań, UE oraz Ukraina są szczególnie zainteresowane przyspieszeniem współpracy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. UE proponuje skoncentrować swoje wysiłki w związku z:

— oceną skali nielegalnej imigracji przez Ukrainę. Państwa Członkowskie wraz z Komisją przeprowadzą analizę mocnych/słabych stron/możliwości/zagrożeń („SWOT"), analizę istniejących mechanizmów wspomagających zwalczanie tych problemów do końca 2000 r.; w przypadku stwierdzenia słabych stron, UE rozważy działania zaradcze,

— ulepszeniem współpracy odnośnie do ponownego przyjęcia do kraju własnych obywateli, osób nieposiadających obywatelstwa oraz obywateli państw trzecich, uwzględniając zawarcie porozumienia w sprawie ponownego przyjęcia,

— poparciem dla pełnego zastosowania Konwencji genewskiej, włączając w to prawo do poszukiwania azylu oraz poszanowanie dla zasady „non-refoulement" (tj. zakazu zawracania obywatela poszukującego azylu wbrew jego woli do państwa, w którym byłby on narażony na łamanie wobec niego praw człowieka),

— ustanowieniem regularnego dialogu pomiędzy organami sądowymi Państw Członkowskich a Ukrainą w sprawach cywilnych i kryminalnych, włącznie poprzez zachęcanie Ukrainy do podpisywania, ratyfikowania i wykonywania kluczowych konwencji, takich jak Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej,

— zaoferowaniem Ukrainie praktycznej pomocy w wykonywaniu ustawodawstwa w sprawie prania brudnych pieniędzy, gdy tylko nabierze mocy prawnej,

— ustanowieniem współpracy pomiędzy unijnymi organami wykonującymi prawo, Europolem a ukraińskimi władzami zajmującymi się egzekwowaniem prawa.

64. W Kijowie zostanie utworzona nieoficjalna siatka, w skład której wchodzić będą ambasady Państw Członkowskich UE, Komisja oraz odpowiedni przedstawiciele organizacji międzynarodowych. Jej celem będzie poprawa wymiany oraz analiza informacji dotyczących wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Dialog w ramach UPW, pomiędzy Państwami Członkowskimi, Komisją, włącznie z oficerami łączności Państw Członkowskich w Kijowie oraz właściwymi organami ukraińskimi, umożliwi bardziej precyzyjną analizę wymagań Ukrainy w tej dziedzinie. Sprawozdanie zostanie przedłożone Radzie do końca 2000 r.

Współpraca regionalna oraz przygraniczna z państwami sąsiadującymi

65. UE zachęca do udoskonalenia i wzmocnienia inicjatyw współpracy regionalnej i przygranicznej z udziałem Ukrainy i państw z nią sąsiadujących poprzez:

— docelowe wykorzystanie już istniejących form współpracy przygranicznej, regionalnej oraz programów międzynarodowych. W tym kontekście należy poświęcić szczególną uwagę kwestiom zarządzania na granicach, włącznie z modernizacją techniczną przejść granicznych na granicy Ukrainy z Węgrami, Polską, Rumunią i Słowacją,

— dalszy rozwój programów Tacis, mających na celu ulepszenie sieci infrastrukturalnych, takich jak Inogate i Traceca, mających na celu poprawę współpracy gospodarczej w tym regionie.

Współpraca w dziedzinie kultury, programów bliźniaczych oraz programów wymiany

66. UE będzie wspierać bliższe powiązania pomiędzy instytucjami publicznymi, społeczeństwem obywatelskim oraz organizacjami pozarządowymi Unii oraz Ukrainy, poprzez:

— promowanie edukacyjnych i naukowych programów wymiany pomiędzy szkołami, uniwersytetami oraz instytutami badań naukowych, przywiązując należytą uwagę do Centrum Nauki i Technologii na Ukrainie,

— promowanie programów bliźniaczych pomiędzy administracją państwową, regionalną i lokalną, jak również ze stowarzyszeniami zawodowymi, związkami zawodowymi, organizacjami pozarządowymi i mediami.

Komisja i Państwa Członkowskie skoordynują swoje programy. Komisja przestudiuje możliwość zaadaptowania w tym celu programów Unii (Tacis, Tempus i Democracy). Zostaną także wykorzystane dwustronne instrumenty Państw Członkowskich.

W oparciu o spis istniejących instrumentów (sporządzony przez Komisję w połączeniu z Sekretariatem Generalnym Rady) oraz o identyfikację misji na Ukrainie, Komisja przedstawi Radzie sprawozdanie do czerwca 2000 r. a następnie przedłoży odpowiednie wnioski w sprawie podjęcia konkretnych działań.

CZĘŚĆ IV

Czas trwania

67. Niniejszą strategię stosuje się od daty jej opublikowania przez okres wstępny wynoszący cztery lata. Okres ten może zostać przedłużony, zweryfikowany oraz, w razie potrzeby, dostosowany przez Radę Europejską na zalecenie Rady.

Publikacja

68. Niniejsza wspólna strategia zostaje opublikowana w Dzienniku Urzędowym.

Sporządzono w Helsinkach, dnia 11 grudnia 1999 r.

W imieniu Rady Europejskiej

P. LIPPONEN

Przewodniczący